

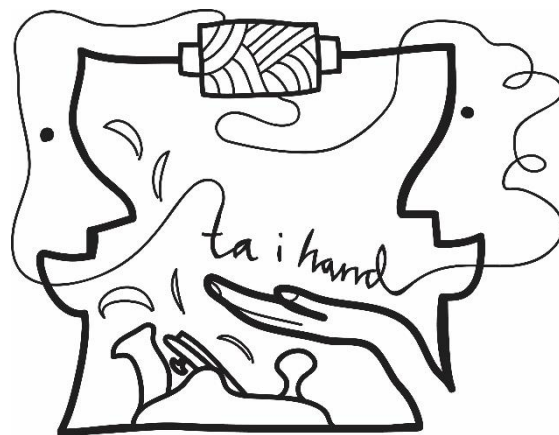

Projektbeskrivning

Ta i hand

att mötas genom slöjd och handarbete

januari 2016 – december 2017

Projektledare

Jenny Haraldsson
073-760 78 47

Ingrid Johansson
073-2176098

ta.i.hand.projektet@gmail.com

Projektägare

Studieförbundet Vuxenskolan Västra Götaland

Maria Hultberg
070-855 30 40
maria.hultberg@sv.se

Innehåll

Idé.....	4
Organisation.....	4
Vilka är vi?.....	5
Bakgrund och tidigare erfarenheter.....	7
Syfte.....	9
Mål.....	10
Målgrupp	12
Genomförande	12
Tidplan	17
Kommunikationsplan.....	17
Risker och hantering.....	17
Uppföljning och utvärdering	19
Källor.....	20

Idé

Idén med Ta i hand är i grunden enkel – att med lokal utgångspunkt använda den världsomspännande slöjden för att skapa gemenskap människor emellan. Eller annorlunda uttryckt för att uppmärksamma människor på det gemensamma som finns, samtidigt som det innebär ett interkulturellt utbyte. Vi skapar träffar och samtal, möjligheter att slöjda, förverkliga idéer och utveckla sitt skapande. Detta i fem områden i Västra Götalandsregionen. Allt utifrån hantverkliga riktningar som deltagarna själva väljer och *tillsammans med* deltagarna.

Någonting händer i mötet mellan människor och uttryck. I det traditionella och det nyskapande finns kunskaper, idéer och uttryck som traderas, förmeras och blir än mer betydelsefulla då de integreras. I mångfalden omvandlas föreställningar. Nya gemensamma former och konster bildas.

Där finns mängder av kunskaper, varav vissa i samhället idag lyfts fram och andra inte. Inte minst sker detta urval genom ett filter där besittaren av kunskapen värderas – kvinnoskapande står inte lika högt i rang som manligt kodade hantverkskunskaper; händers skicklighet och uttryck från andra länder har inte samma status som de svenska hemslöjdstraditionerna.

Ta i hand arbetar med ett socialt och kulturellt fokus i områden som i det svenska samhället idag är både socialt och ekonomiskt undervärderade – vi befinner oss på landsbygden och i förorten. Här arbetar vi fram hållbara strategier som fler kan använda sig av och där grunden är allas lika rätt till kultur, kulturarv och utveckling av sina förmågor. De platser vi engagerar har idag inte tillgång till samma utbud och möjligheter som innerstaden. Ta i hand vill bidra till en mer jämlik, demokratisk och tillgänglig slöjdsfär och ett dito samhälle.

Organisation

Projektet ägs av *Studieförbundet Vuxenskolan Västra Götaland* (nedan förkortat SV). Vi ansvarar för administration, ekonomi och löneutbetalning. Vi bidrar dessutom med ekonomiska medel, lokaler och ett gediget nätverk av slöjdkunniga pedagoger.

De två *projektledarna* Jenny Haraldsson och Ingrid Johansson har huvudansvar för planering och genomförande av projektet.

De *lokala projektmedarbetarna* knyts an till projektet och anställs allteftersom. Dessa är deltagare som visar intresse av att engagera sig och vara med och driva arbetet framåt. De ansvarar för aktiviteterna i respektive område, till en början tillsammans med projektledarna och successivt mer på egen hand.

Som drivande samarbetspart deltar *Västarvet/Slöjd i Väst* (nedan förkortat VA/SiV). VA/SiV bistår med kompetens i form av hemslöjdskonsulent, nätverk och kontakter inom slöjdområdet samt lokaler och visst material.

Svensk Form Väst deltar som aktiv samarbetspart och bidrar med kompetens och nätverk inom formområdet.

Ovan nämnda aktörer ingår i den styrgrupp som träffas regelbundet under projektets gång för att stämna av nuläget och tillsammans diskutera frågeställningar och riktning inför framtiden. Styrgruppen utvidgas allteftersom i och med att de lokala projektmedarbetarna anlitas.

Följande samarbetsparter bidrar genom att vara ambassadörer för projektet, tillhandahålla sina nätverk och sprida information i dessa, samt eventuellt erbjuda lokaler och viss ideell arbetskraft. Samarbetenas karaktär är ännu inte fastställda och det finns därför en öppenhet att forma dem efter behov, förmåga och intresse.

#ungapålandsbygden, Hela Sverige ska leva

Skaraborgs hemslöjdsförening

Älvsborgs läns hemslöjdsförbund

Makers, Trollhättan

Kulturkiosken, Floby

Biskopsgårdens bibliotek, Göteborg

Vilka är vi?

Studieförbundet Vuxenskolan är ett studieförbund med verksamhet i hela Sverige. Vi bedriver folkbildning, alltså att göra kunskap och bildning tillgänglig för alla på ett demokratiskt och jämlikt sätt. Organisationen är uppbyggd av lokala avdelningar och två regionala enheter. SV Västra Götaland är en av dessa regionala enheter och arbetar främst med att organisera kurser, föreläsningar och kulturarrangemang för våra grund- medlems- och samverkande organisationer. I regionförbundet finns fem lokala avdelningar, SV Göteborg, SV Göteborgsregionen Sydost, SV Sjuhärad, SV Skaraborg och SV Väst.

De två projektledarna Jenny Haraldsson och Ingrid Johansson är initiativtagare till det inledande projektet i Biskopsgården, såväl som till denna regionala fortsättning.

Jenny Haraldsson är utbildad internationell kulturprojektledare och har erfarenhet av kulturarbete som uttrycksmedel, kraft och motivation för förändring av samhället, såväl nationellt som internationellt. Under hösten 2015 avslutade hon ett pedagogiskt utvecklingsprojekt med fokus på slöjd, konst och historia på Sörmlands museum.

Ingrid Johansson har läst utbildningen Ledarskap i slöjd och kulturhantverk vid Göteborgs universitet och arbetar på flera håll med slöjd och skapande som verktyg för samhällelig och personlig utveckling. Senast inom Kultur och fritidsförvaltningen Västra Hisingen där hon bland annat arbetat med Bygglekplatsen. Hon är även drivande i föreningen Skapligan, som arrangerar upplevelsebaserade repplagningsaktiviteter inriktade på social och ekologisk hållbarhet.

Slöjd i Väst är en del av Västarvet, som är Västra Götalandsregionens natur- och kulturarvsförvaltning. Där arbetar sju läns-hemslöjds-konsulenter med att främja, bevara och utveckla slöjden i hela Västra Götalandsregionen. VA/SiV arbetar redan aktivt med att främja *alla* människors slöjdande, men vill ständigt nå fler.

Svensk Form Väst är regionalförening till Svensk Form, en ideell medlemsförening med uppdrag från regeringen att främja svensk design och arkitektur, både nationellt och internationellt. Målet om en långsiktigt hållbar miljö och höjd livskvalitet är idag mer aktuell än någonsin. Svensk Form Väst engagerar människor och sprider kunskap om styrkan i god design för samhällsutvecklingen.

Skaraborgs hemslöjdsförening är en lokal hemslöjdsförening med det hudsakliga syftet att bevara och utveckla slöjden i Skaraborg. Föreningen är baserad i Skövde och ansluten till Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund (SHR), som är riksorganisationen för de ideella hemslöjdsföreningarna i landet.

Älvsborgs läns hemslöjdsförbund är en paraplyorganisation för de lokala hemslöjdsföreningarna i gamla Älvsborgs län. Förbundet vill ta tillvara enskilda individers slöj dintresse och brinner för att slöjd skall ha en självklar plats i alla människors dagliga liv. De vill utveckla regionala samverkansformer och vill att fler ska få uppleva den gemenskap som förbundet har att erbjuda. Även Älvsborgs läns hemslöjdsförbund är anslutna till SHR.

#ungapålandsbygden är ett projekt som vill utmana storstadsnormen, förändra attityder till unga på landsbygden och förbättra förutsättningarna för just ungas organisering på landsbygden. Projektet ägs av *Hela Sverige ska leva*, som är riksorganisation för ungefär 5 000 lokala utvecklingsgrupper. Deras uppgift är att ge råd och stöd till dessa grupper. Det är också en organisation som påverkar, genom att lyfta de frågor som är betydelsefulla för människorna på landsbygden.

Makers, Trollhättan är en ideell förening, tillika ett maker space, dit alla som önskar, oavsett inkomst, härkomst eller intresseområde, är välkomna för att skapa när andan faller på. De vill utgöra ett sammanhang där uppfinnarjocke, hobbypysslaren, konstnären, kreatören och tekniknörden kan mötas för att inspirera varandra och utbyta och utveckla nya idéer, projekt och lärdomar.

Floby kulturförening är en förening i Floby som vill levandegöra bygden genom att fokusera på det positiva. De vill erbjuda en mötesplats för att stimulera och driva idéer och projekt som gagnar samhället och dess invånare. Aktiviteterna kan beröra allt från konst och högläsning till massage, odling och matlagning. De brinner för att engagera nyfikna, nyskapande, kultur- och miljöintresserade, gamla som unga, nya svenskar liksom urinvånare i och runt Floby.

Biskopsgårdens bibliotek är en öppen samlingsplats för boende i närområdet. Biblioteket gör mycket för att tillgodose behov och önskemål, allt från språkcafé till utställningar och föredrag. Under och efter förprojektet Ta i hand 2014, som ägde rum i Biskopsgården, har ett samarbete mellan biblioteket och Ta i hand utvecklats och aktiviteter skapats gemensamt.

Bakgrund och tidigare erfarenheter

Vi lever i ett land där människor har olika möjligheter, mycket beroende på var de bor. Det är ett land där människor alltför sällan möts: segregationen är ett faktum och bristen på gemensamma mötesplatser cementerar avståndet. Människor som lever i olika slags områden, såsom stad och landsbygd, skiljs åt av idén om olikheter. Samma sak gäller människor med olika etnicitet och bakgrund, liksom människor i olika åldrar, som lever i samma område. Vi hindras idag i mycket hög grad av bilden av våra olikheter och dessa idéer tillåts florerat delvis på grund av bristen på mötesplatser, bristen på någonting att mötas kring. Folk pratar *om* varandra istället för *med* varandra. Slöjden är en sådan företeelse som kan användas för att visa på att vi människor i världen är mer lika än vad vi är olika. Detta är särskilt viktigt att utnyttja då högerextrema vindar, rasism och främlingsfientlighet fortsätter att blåsa och blir alltmer accepterade¹.

Platserna där Ta i hand verkar är alltså av olika karaktär, men med den gemensamma nämnaren att de är socialt och ekonomiskt undervärderade. Så som samhället ser ut idag hamnar många utanför de sociala och kulturella sammanhang som existerar. Dessutom är möjligheten att vara med och skapa egna sådana sammanhang begränsad för vissa grupper på grund av bristande förståelse och tillgänglighet. På landsbygden och i många förortsområden finns helt enkelt inte samma förutsättningar som i innerstaden/centralorten att delta i och skapa egna kulturaktiviteter. Av detta följer att det är viktigt att skapa förutsättningar för delaktighet, samverkan, möten och positiv publicitet. Framförallt att synliggöra alla de engagerade personer och positiva krafter som redan finns.

¹ <http://www.migrationsinfo.se/framlingsfientlighet/framlingsfientliga-partier/>

I gott sällskap

Det finns naturligtvis många aktörer som arbetar mot främlingsfientlighet och för integration och som också använder slöjden som verktyg. Till exempel har Eva Melldahl för Nämnden för hemslöjdsfrågor genomfört ett undersökande projekt kring hur den svenska hemslöjdsrörelsen ska utvecklas och bli mer inkluderande, vilket resulterade i rapporten *Den gränslösa slöjden*². Däri talas om kulturarvets egenskaper och hur kulturarv spelar en roll inte minst för identitetsskapande, men att arv inte i sin traditionsbundenhet är eller bör vara statisk: ”Människor har fötter, inte rötter” (s. 8-9).

På Sörmlands museum pågår sedan ett antal år ett projekt kallat *Kulturarv och språk*³, där slöjd och traditionella byggnadstekniker används för att bidra till språkutveckling och integration. Det är ett projekt som vänder sig till ungdomar med olika kulturell bakgrund, där det både sker möten, samtal och ett utbyte av kunskaper kring tekniker från olika kulturer.

Vår samarbetspart Slöjd i Väst har på flera sätt jobbat med integration och interkulturellt utbyte, bland annat med föreningen Integrationsnätverk, med Kvinnocenter i Bergsjön och även varit del av förprojektet Ta i hand, som pågick under 2014.

Livstycket har sedan länge arbetat med textilt hantverk och integration i form av språkinläring och samhällskunskap i förortsområdet Tensta. Verksamheten vänder sig främst till kvinnor och verkar genom funktionell pedagogik – praktiskt skapande – för stärkt självkänsla och plats i samhället⁴.

Utanför Sverige används skapande exempelvis som bro- och gemenskapsbyggare bland annat på Tel Aviv Museum of Art. En del av projektet *The art road to peace project*⁵ där innebär att palestinska och israeliska barn paras ihop och får till uppgift att tillsammans skapa något. Genom form och färg lär barnen känna varandra, utan att behöva ett talat språk och så småningom byggs en relation upp och fördomar kan inte upprätthållas. Även om situationen i Tel Aviv är mer ställd på sin spets och projektet har sin grund i konst och inte i slöjd, så visar framgångarna i *The art road to peace project* på styrkan i att mötas genom skapande.

² Melldahl Eva, *Den gränslösa slöjden*, 2013

³ <http://www.sormlandsmuseum.se/Sormlandsmuseum/Hemslojd/Projekt-och-verksamheter1/Kulturarv-och-sprak/>

⁴ <http://www.livstycket.se>

⁵ <https://www.riksutstallningar.se/content/spana/bygger-broar-mellan-judiska-och-arabiska-barn> *Bygger broar mellan judiska och arabiska barn, Fredrik Söderling. 26/6-2015*

Erfarenheter från Biskopsgården

Under 2014 pågick förprojektet Ta i hand i Biskopsgården (se rapport i bilaga 1), ett förortsområde i Göteborg. På många sätt var detta projekt en förstudie, ur vilken vi hämtar grunden till detta utvidgade och utvecklade projekt, då vi sett att:

- det finns ett behov av slöjd.
- det finns ett behov av att mötas.
- det finns ett behov av att människor med utländsk härkomst får en öppning in i det svenska samhället. Det gäller socialt såväl som yrkesrelaterat.
- det går att skapa värdefulla sociala sammanhang utifrån slöjden som samlingspunkt.

Förstudien har framförallt gett en insikt i behovet av liknande verksamhet och en trygghet i vetskapen att det är ett reellt behov för många människor. Det gäller både tillfällen att skapa, tillfällen att träffas och ur ett större samhällsligt perspektiv funktionen att riva ner bilden av människors olikheter och istället knyta människor samman.

Att förprojektet Ta i hand varit lyckat kan vi med säkerhet och utan blygsel påstå därför att de personer vi mött och som engagerat sig i aktiviteterna har poängterat detta. Det är utifrån målgruppens erfarenheter som vi har format arbetet och också utifrån dem som vi inser vikten av att utveckla och utvidga konceptet. Att det behövs ingångar i det svenska samhället framgår tydligt. Många vi mött vittnar om ett utanförskap där de och deras kompetens inte tas på allvar, på grund av ursprung, utseende, namn eller för att de bor i ett lågstatusområde. Ta i hands första år har skapat arbetstillfällen åt flera personer, som trots försök inte tidigare givits möjligheten. Erfarenheterna visar på värdet av att bekräfta kunskaper och det självförtroende som det skänker, just när de tas på allvar.

Syfte

Vi vill att människor, som vanligtvis inte träffas eller pratar med varandra, möts. Bygga broar och gå över gränser, genom att slöjda tillsammans.

Vi vill att människor från olika generationer, med olika bakgrund och från olika platser i världen både ser att varandras likheter överväger olikheterna och upptäcker att det som är olikt kan vara en tillgång. Därigenom minska rädslan för det som är främmande. En viktig princip är att människor lär varandra och att det väcker styrka och självförtroende. Dessa kunskaper behöver gå åt båda håll och det handlar inte om att svenskar ska lära invandrare vad de kan. Det handlar om att alla ska ta del av varandras kunskaper på ett jämbördigt sätt.

Vi vill främja en mer diversifierad målgrupp i Studieförbundet vuxenskolans löpande verksamhet såväl som hos det organiserade hemslöjdsområdet och andra samarbetsorganisationer.

Vi vill att människor ska få uttrycka sig kreativt. Att fler ska våga förverkliga sina idéer, visa sitt skapande och vara stolta över sina förmågor. Därigenom stärka individer och grupper.

Projektet ska leda till något som består. Det betyder att det ska skapas och finnas kvar sammanhang dit alla som har ett intresse för handarbete, slöjd, hantverk, pyssel, formgivning, DIY är välkomna. Vare sig slöjden används som socialt rum, terapi, kreativt uttryck, profession eller politisk plattform.

Slöjd är en del av kulturarvet. Kulturarv är ju något som diskuteras och omstrids just nu i Sverige, såväl som i andra länder, där vissa krafter vill hålla isär det inhemska arvet från andra kulturers. Att arbeta med slöjden som ett inkluderande uttryck och aktivt ladda det med gemenskap är i detta samhällsklimatet essentiellt.

Ta i hand arbetar med ett intersektionellt perspektiv, där vi söker göra tillgängligt alla uttryck för alla utövare eller potentiella utövare. I nuläget finns kategorier inom slöjden som fält, där vissa är tillgängliga för vissa grupper och andra för andra. Därutöver finns sammanhang för en del material och tekniker, dit vissa grupper är välkomna och andra inte. En ökad jämställdhet inom och genom slöjd är en målsättning.

Mål

Under projektets första år skall Ta i hand:

- Fortsätta befintliga och påbörja nya samarbeten och nätverk i tre områden av olika karaktär i Västra Götalandsregionen, där det finns ett socialt och kulturellt behov. Områdena, som har flytande gränser och utformas tydligare efterhand, är: Biskopsgården/Göteborg, Falköpingsbygden/Skaraborgsområdet samt Trollhättan och Vänersborgs kommuner.
- Anordna offentliga slöjdträffar i dessa tre områden, så småningom en träff varannan vecka per område.
- Anordna minst 26 slöjdworkshops som leds av lokala personer, bl a för att stärka den pedagogiska kompetensen, uppmana till att anta utmaningar och främja kunskapsutbyten.
- Komma i kontakt med lokalt förankrade personer att leda verksamhet på plats samt anställa minst 2 av dessa som projektmedarbetare.

- Skapa långsiktig verksamhet genom att engagera/stödja/utbilda dessa projektmedarbetare som fortsättningsvis kan ansvara för aktiviteter.
- Arrangera ett evenemang som innebär firande, skapande samt synliggörande av slöjd, slöjdare och projektets verksamhet. Deltagare är med och formar detta, medan en bred allmänhet bjuds in.
- Ha djupare samtal med minst 30 slöjdande personer för att undersöka vad de slöjdar och vilka behov, tankar och känslor de har kring skapandet.
- Bidra till aktiva och levande nätverk av slöjdintresserade personer, som lär känna varandra och stärks som individer.

Under projektets andra år skall Ta i hand:

- Fortsätta samarbeten och utöka dessa.
- Anordna offentliga slöjdträffar i de tre områdena, men med möjlighet till fler, fortsatt en träff varannan vecka per plats.
- Komma i kontakt med fler lokalt förankrade personer att leda verksamhet på plats samt anställa ytterligare minst en av dessa som projektmedarbetare.
- Skapa långsiktig verksamhet genom att engagera/stödja/utbilda alla projektmedarbetare.
- Anordna minst 40 slöjdworkshops som leds av lokala personer.
- Utveckla och fördjupa aktiva och levande nätverk av slöjdintresserade personer.
- Arrangera ännu ett evenemang med deltagarna, vilket är större och sammanfattar projektets innehåll och utfall.
- Ha djupare samtal med minst 30 slöjdande personer.
- Sammanfatta och sprida projektets strategi och vad det resulterat i.
- På andra sätt skapa förutsättningar för fortsatt verksamhet, exempelvis överlämning till de lokala projektmedarbetarna.

Målgrupp

Ta i hand utgår från tre platser i Västra Götalandsregionen. Falköpingsbygden, Skaraborgsområdet; Biskopsgården, Göteborgs kommun samt Trollhättan och Vänersborgs kommuner. Fler områden kan beslutas om senare i projektet efter ytterligare undersökningar av förutsättningar och behov. På och omkring platserna vänder sig Ta i hand till personer som har ett intresse för slöjd, hantverk, handarbete, pyssel, formgivning, DIY etc, vare sig det är ett intresse av att lära sig, lära ut, utöva, det tekniska, det materiella eller det sociala i slöjden som står i fokus.

Vi vill nå människor med alla könsidentiteter och verka för att olika uttryck inom slöjdområdet ska vara tillgängliga för just alla. Som det nu ser ut dröjer sig en könsbaserad kategorisering kvar, där vissa tekniker och material främst kodas som antingen manliga eller kvinnliga. Detta stänger ute och otillgängliggör för människor att tillägna sig kunskaper och förutsättningslöst ägna sig åt kreativa uttryck. Det hämmar dessutom en utveckling av slöjden som konstnärligt uttryck.

När det gäller ålder arbetar vi aktivt för att engagera och skapa möten mellan människor i olika åldrar; barn, unga, vuxna och äldre. Detta för att människor som levt och lever i olika tider besitter olika kunskaper och perspektiv, varför det både för konstnärlig utveckling och en fortsatt och hållbar sådan krävs möten mellan generationer. Att alla åldrar är välkomna verkar inkluderande på fler sätt än de mest självklara. Till exempel har fler intresserade vuxna möjlighet att närvara om de välkomnas även i sällskap av barn. Det har blivit tydligt att det särskilt främjar ett kvinnligt deltagande, i grupper där trösklarna för deltagande är höga just för kvinnor. Å andra sidan finns det sammanhang där det är mest självklart att delta i den här typen av aktiviteter just för kvinnor. Det är därför viktigt att projektet tilltalar många olika intressen och görs på ett sätt som inte innebär hinder för vissa grupper att delta.

Genomförande

Att slöjden har en styrka när det handlar om att mötas över gränser vet vi. Erfarenheterna från förprojektet Ta i hand har gett oss en metod att ta avstamp i och vidareutveckla. Vi vill utarbeta strategier till hur slöjd och skapande kan användas på fler sätt som mötesfrämjande i olika slags områden.

Ta i hand styrs av deltagarna i stor utsträckning. Det innebär att vårt arbetssätt anpassas efter dessa förutsättningar. Det går inte att säga exakt vad varken innehåll eller arbete kommer att innebära, medan ramarna finns att utgå ifrån och förhålla sig till. Dessa ramar utgörs av Ta i hands grundtanke – att slöjda tillsammans. De offentliga slöjdträffarna är därför en viktig del. De större evenemangen är en annan. Det som binder allt samman är samtalen, både de

vardagliga, kontaktskapande och de djupa samtalen med slöjd och skapande som medelpunkt. Därutöver är de tre verksamma områdena både en avgränsning och en stomme i projektet.

Platserna

Tack vare det förarbete som gjorts är vissa av platserna för genomförandet redan bestämda. Kartan kan ritas också vidare efterhand och verksamhet kan startas upp successivt på fler platser. Research, behovsbild och utvärdering får då chans att tydliggöra var projektet ska äga rum för att nå de målgrupper som det syftar arbeta med. De olika platserna erbjuder också möjlighet att testa olika metoder och på så sätt utveckla koncept och upplägg för framtida verksamhet.

I nuläget planeras projektet äga rum i dessa områden:

Göteborgs kommun

I Göteborg är Biskopsgården verksamhetens centrum, men ett utvidgande till andra stadsdelar sker också. Att aktiviteterna initialt och huvudsakligen tar plats just i Biskopsgården har flera orsaker, men har i grunden att göra med både de utmaningar och den potential som där finns. I Biskopsgården har 73% av invånarna utländsk bakgrund. Denna siffra är att jämföra med Göteborg Stad som helhet, där motsvarande andel bara uppgår till strax över 30%. Det är ett område med många sociala problem, där medelinkomsten är låg och ohälsotalen relativt höga, och där det dessutom finns en mediebild som visar på idel kriminalitet och våldsyttningar⁶. Det finns å andra sidan många boende i området som drivs av lust till förändring och har ett starkt engagemang för sitt område.

Tack vare Ta i hands arbete under och efter 2014 finns också redan ett slöjdnätverk av drivna nyckelpersoner och lokala samarbetsparter. Behov och önskemål är funna och god potential finns att snabbt starta igång en löpande verksamhet. Det är också enormt viktigt att fortsätta just där vi påbörjat något, eftersom det är så vanligt och så destruktivt att det görs korta projekt och insatser, särskilt i liknande områden, för att sedan bara försvinna. Det finns en brist på just kontinuitet och det är också bland annat därför som kontinuitet efterfrågas av dem vi mött i arbetet hittills.

Skaraborgsområdet

I Skaraborg finns flera platser där Ta i hand har möjlighet att verka. I ett första skede koncentreras arbetet i Falköpings kommun vilken är rik på landsbygd och mindre orter. De senaste åren har antal utrikes födda i kommunen ökat kraftigt⁷. Tilltagit har även

⁶ Samhällsanalys och Statistik Göteborgs stadsledningskontor, *Göteborgsbladet 2015 – områdesfakta*, 2015

⁷http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101E/UtrikesFoddaTotNK/table/tableViewLayout1/?rxid=d9ed0a10-e2b7-4b91-bcc8-87d42a3f4840

främlingsfientliga vindar⁸. Som på så många andra platser i landet finns därför ett stort behov av chanser att mötas.

I Falköpingsbygden planeras aktiviteterna startas i Floby där ett samarbete välkomnats av en relativt nystartad kulturförening. I Floby nås en blandad målgrupp med såväl infödda som inflyttade både landsbygdsbor och ortsinvånare. Aktiviteter planeras även äga rum på andra håll i kommunen.

Trollhättan och Vänersborgs kommuner

Även i detta område planeras aktiviteter äga rum på olika platser. I nuläget är området Restad gård bestämt, en plats som är utvald av två anledningar: Här finns ett asylboende med ungefär 1000 boende. Vissa bor här länge och vissa en kort period. Alla befinner sig i en oerhört svår och komplicerad situation i livet. Att då få möjlighet att sysselsätta sig med handarbete löser inte de tyngsta frågorna, men det kan vara ett sätt att skingra tankarna och framförallt en chans till socialt utbyte och en meningsfull samvaro. På samma område har SV sitt hantverkshus med tillgång till lokaler lämpade för slöjd i mjuka såväl som hårda material. Lokalerna står outnyttjade stora delar av tiden och skulle alltså kunna utgöra en samlings- och aktivitetsplats för de boende på området. Redan nu används lokalerna till språkcafé i Röda korsets regi. Under kvällar och helger fylls lokalerna av deltagare i SVs kurser. Deltagarna i dessa skilda aktiviteter möter dock sällan varandra, vilket öppna slöjdträffar skulle kunna ändra på.

Aktiviteter planeras även äga rum i och omkring Trollhättan som enligt en studie från 2013 då var Sveriges mest segregerade stad⁹. I samarbete med Trollhättans maker space ordnas träffar på Kulturhuset Kronan i området Kronogården, en plats där det känns än mer viktigt att lyfta och skapa positiva sammanhang och mötesplatser efter det dåd som drabbade oss alla, men boende i Kronogården särskilt, i oktober 2015. Det finns även tankar om att erbjuda transport mellan olika platser där projektet pågår för att främja ett interkulturellt utbyte och underlätta för människor att ta del av resurser och kunskap som finns i omgivningen.

Offentliga träffar

Projektets mål nås huvudsakligen genom slöjdträffarna där människor ges chans att mötas, handarbeta och berätta om sitt skapande. Dessa ska vara gratis för alla att delta i. Det ska också finnas en kontinuitet i mötestillfällena och de sker med jämna mellanrum, förslagsvis varannan vecka på varje plats. Behovet av kontinuitet har framkommit under projektets förstudie. Att bygga nätverk och ständigt utöka dessa är en viktig del av projektet, för att skapa sammanhang, kontakter och långsiktighet.

⁸<http://www.falkoping.se/kommunpolitik/faktaomfalkoping/valresultatmandatfordelning.4.61413517121dbd5e0ec800026228.html>

⁹ <https://politologerna.wordpress.com/2013/11/07/sveriges-mest-segregerade-kommuner/>

Träffarna ordnas i samarbete med regionala och lokala aktörer. Till en början ansvarar projektledarna för träffarna på alla platser. Denna funktion tas så snart som möjligt över av lokala projektmedarbetare, vilka är projektdeltagare med intresse för uppgiften. I Biskopsgården beräknas överlämningen kunna ske relativt snabbt, då där redan finns kontakt med potentiella medarbetare. Ansvaret gäller att samordna och arrangera slöjdträffarna samt marknadsföra verksamheten på respektive plats. Projektmedarbetarna får ut-/fortbildning för uppgifterna och ingår i styrgruppen. Att de deltar på detta sätt leder dels till att projektet utvecklas med deltagarna och dels till att verksamheten kan leva kvar och bli långsiktig.

Träffarna kan ha olika teman, helt beroende på vilka kunskaper och intressen som finns lokalt. Främst handlar det alltså om att handarbete tillsammans, men också om att diskutera och planera projektets och träffarnas innehåll. Det kan hända att det sker ett utbyte mellan de olika platserna. På detta sätt stärks de kunskaper som finns i de olika områdena och sprids, även det genom nätverket. Det lyfts helt enkelt en bred kompetens på plats på flera sätt.

Djupa samtal

Samtal fyller flera funktioner. Genom att prata med människor uppnås förståelse för deras viljor och drivkrafter vilket är en förutsättning för delaktighet och för att skapa ett angeläget projekt för så många som möjligt. Vi intervjuar därför minst 30 skapande personer per år, vilka vi träffar under projektets gång. Vi vill på ett djupare plan förstå *varför* människor slöjdar, funktionen det fyller i livet, vad de gör och vilka behov de har för att kunna utöva sitt skapande. Med denna kunskap utvecklar vi alltså konceptet vidare, men den är också viktig ur ett större perspektiv. Det handlar om att värdesätta och förstå vad slöjden kan ha för roll i samhället. De personer som berättar för oss får också tillfälle att göra det för en större allmänhet, även det på sätt som tas fram tillsammans med deltagarna allteftersom. Tillfällen för detta är de större evenemang som planeras inom ramen för Ta i hand.

Större slöjdevenemang

Vi gör ett evenemang per år. Ett i september 2016 och ett i augusti 2017. I och med att planeringen av arrangemangen är en del av projektet är det viktigt att tid avsätts för att göra detta tillsammans med deltagarna. Det finns så mycket idéer och önskemål hos människor vi möter och det här är ett tillfälle att faktiskt möjliggöra några av dessa drömmar. I detta nu känner vi exempelvis till personer som vill göra en broderifestival, en slöjdfestival, andra som vill göra en slöjdturné. Dessa arrangemang är alltså ett sätt att redovisa projektets innehåll, synliggöra slöjdare och deras kunskap, lyfta slöjdens betydelser för individen och för samhället, likväl som de är ett firande och en chans att förverkliga idéer.

Kommunikation

Kommunikation är en viktig och stor del av arbetet eftersom Ta i hand handlar om möten med människor och om att komma i kontakt med dem. Då vi i förprojektet märkt att det mänskliga mötet fungerar bäst för att skapa förtroende och väcka nyfikenhet, kommer vi att finnas på plats i de utvalda områdena, slöjda i offentligheten och ta personlig kontakt.

Samarbetsparter och det ständigt växande nätverket har flera funktioner, bland annat att kommunicera i sina kanaler och bidra till en bred kontaktyta. Givetvis kommer vi också affischera, göra utskick, blogga och på andra sätt ta och upprätthålla kontakt med människor, förhoppningsvis på fler sätt än dem vi nämnt hittills.

Det grafiska kommunikationsmaterialet utformas med eftertanke och anpassas efter den målgrupp som förväntas nås. Det handlar till exempel om att uttrycka sig på olika språk. Men också om att i formspråk, bilder och ordval vara så inkluderande som möjligt.

Begreppet slöjd kan ju i sig själv innebära en utmaning när det gäller kommunikation och förståelse, då det för många är ett ämne i skolan snarare än ett intresse. Vi väljer att ofta använda ordet slöjd för att bredda betydelsen och öka igenkänningen av ordet. För att fler människor ska förstå budskapet och kunna identifiera sig använder vi samtidigt begrepp som pyssel, hantverk och handarbete.

På lång sikt

Ta i hand innebär ett långsiktigt strategiskt arbete. Det som har formen av projekt är själva uppstarten – ett intensivt arbete med att undersöka ett område, samla de människor för vilka projektet är relevant och skapa ett nätverk utifrån det, vilket kommer att leva kvar efter projektets avslut. Långsiktighet uppnås genom att engagera och utbilda lokala projektmedarbetare och workshopledare. Detta skapar arbetstillfällen och erfarenheter samt ökar kompetensen i området permanent. En styrka är att det genom exempelvis SV går att bedriva både verksamhet och fortsatt fortbildning i studiecirkelform. De olika samarbetsparterna finns också kvar i områdena och genom de kontakter som uppstått under projektet finns större möjligheter för ömsesidigt utbyte mellan organisationer och projektdeltagare. Ännu en styrka är att utbildningen Ledarskap i slöjd och kulturhantverk har sitt säte i Västra Götalandsregionen. Ta i hand kan främja ett mer mångfasetterat urval bland de sökande och de studerande/färdigutbildade utgör kompetens som kan bidra med att utveckla Ta i hands framtid. Hur verksamhet bedrivs fortsättningsvis är svårt att uttala sig om innan deltagarna själva har formulerat detta, varefter projektets uppgift är att skapa förutsättningarna för det.

Tidplan

Tidplan för 2016-2017, se bilaga 2.

Kommunikationsplan

Ett av projektets syften är att dess upptäckter och lärdomar ska spridas och vara till nytta för fler än projektets deltagare och samarbetsparter. Att kommunicera resultatet är alltså självskrivet och görs på flera olika sätt.

Främst sprids resultat och effekter genom projektets deltagare. De skapar ringar på vattnet där ännu fler påverkas och kan påverka. På så sätt blir effekterna av Ta i hand dynamiskt växande, inte minst som inspiration och motivation för fler att göra på liknande sätt.

För att sprida information till nya och befintliga deltagare, andra intresserade och till finansörer kommer vi kontinuerligt att skriva en blogg eller på hemsida. Det är ett enkelt sätt att ge överblick och uppdaterad information i både text och bild, samtidigt som dokumentationen blir konstant tillgänglig. Utöver det använder vi annan social media, som Facebook och Instagram som också refererar till denna sida. Redan nu finns kontakt med SVs projekt DigiVäv, av vilket vi bland annat hämtar inspiration kring deltagarstyrd dokumentation genom digitala tekniker.

Ett av projektets resultat är de större slöjdevenemang som skapas av projektets deltagare i samverkan. I och med dessa sprids ordet om projektet och det blir en chans att bjuda in till fortsatt deltagande, såväl som att berätta vad Ta i hand hittills lett till och innehållit.

Det kommer därutöver att framställas en projektrapport/strategi för att berätta om projektets arbete på ett spridbart och för många tillgängligt sätt. I denna beskrivs hur projektet uppfyllt sina uppsatta mål och syften, vad som fungerat bra och vad som kan göras bättre i framtiden. Stor vikt läggs vid att lyfta erfarenheter som kan komma andra till gagn. Sammanställningen delas också till aktörer inom olika områden som Ta i hand tangerar: slöjd, integration, hälsa, samhällsutveckling, landsbygdsutveckling, skapande verksamheter etc.

Risker och hantering

Att inte nå målgruppen.

Risken att inte nå målgruppen finns naturligtvis alltid, men hanteras genom ett gediget förarbete och ett stort kontaktskapande. Det handlar också om att vara lyhörd inför vad många slöjdintresserade individer upplever som behov och vad de faktiskt vill göra. Ta i hand handlar om att både ta reda på detta och att skapa möjligheter att uppfylla behov och önskemål, varför detta är en risk som är ständigt närvarande men snarast fungerar som en drivkraft.

Att målgruppen inte är intresserad av att slöjda tillsammans.

Tidigare erfarenheter visar att många som slöjdar och handarbetar har ett stort intresse av att slöjda tillsammans eller att intresset väcks när chansen uppstår. Skulle detta inte vara fallet får andra önskemål ta större plats i projektets genomförande.

Att det på de olika platserna inte finns personer som vill engagera sig i projektet.

Likaså visar tidigare erfarenheter och även de kontakter som i nuläget tagits på flera platser, att det inte är en överhängande risk. Skulle det ändå visa sig vara så, får projektledarna i större utsträckning planera för aktiviteter på platsen och anlita personer från kringliggande områden eller bland samarbetsparternas kontakter.

Att den geografiska spridningen gör det svårt att hålla samman projektet organisatoriskt.

Den geografiska spridningen är viktig. Därför läggs mycket tid i uppstartsfasen på de olika platserna, både för att skapa överblick och kopplingar. Att projektet startar upp på en plats i taget är också en anpassning efter denna risk, då vi därmed kan fokusera fullt ut på en plats åt gången under den perioden. Att det redan existerar kontakt med regionala och lokala aktörer underlättar också. SVs lokala avdelningar och kontor är också en grund i detta arbete.

Att olika talade språk försvårar kommunikationen.

Att människor som kommer i kontakt med Ta i hand talar olika språk är självklart. Även här handlar det till viss del om att se till att tiden finns för att människor ska kunna kommunicera. Översättning sker också av trycksaker som affischer, till de språk som är vanligast förekommande, även om det inte går att räkna med att alla vi söker nå är läskunniga. Den personliga kontakten är a och o, där Ta i hand vill vara ett utrymme att samtala utan att det verbala språket är det huvudsakliga. I detta ligger också slöjdens styrka och en av Ta i hands grundbultar – att det går att kommunicera med händerna.

Att vi inte väljer de platser som är bäst lämpade för att nå projektets målgrupper.

Vi arbetar med att ta reda på detta i förarbetet liksom under projektets gång. I och med att det kan finnas utrymme för fler platser och områden längre fram i projektet finns också möjlighet att välja dessa utifrån uppgifter och erfarenheter som kommer till oss under första delens genomförande.

Att projektets finansiering inte räcker.

En risk vi räknat med är att inte få stöd från alla de finansiärer som bidrag söktes från. Detta har delvis inträffat och vi har utifrån de beviljade medlen anpassat budget och projektplanering. Framst syns detta genom att antal platser och arbetsgrad minskat. Det finns fortfarande möjlighet att utöka projektets omfattning till år två, även om risken angående osäker finansiering kvarstår.

Uppföljning och utvärdering

I och med att projektet baseras i stor utsträckning på deltagarnas behov, önskemål och engagemang, samt att det handlar både om förutsättningslösa aktiviteter och faktiska arbetstillfällen, ligger stort fokus på utvärdering. Det är på detta som både projektets riktning och innehåll baseras, samtidigt som det är ett sätt att stödja den personliga utvecklingen hos de lokala medarbetarna och workshophållarna. På varje plats utvärderas därför kontinuerligt med de i projektet anlitade personerna, tillsammans med projektledarna och lämplig kompetens.

Tid läggs också vid träffarna på att genom samtal med deltagarna inhämta respons, som används för att anpassa projektets innehåll. Vi kommer också att vid varje tillfälle ha en kommentarslåda, där deltagare kan delge sina åsikter, tankar och idéer. Detta har vi funnit mer tillgängligt än enkäter och vilket språk som helst kan användas, varefter vi ordnar översättning.

Vid styrgruppsmöten utvärderas verksamheten ditintills med medarbetare och samarbetsparter.

Det görs också en större utvärdering till varje års avslutning. Alla delmoment för sig och projektet som helhet utvärderas efter sina förutsättningar och mot uppsatta mål.

Källor

Publikationer

Melldahl, Eva, *Den gränslösa slöjden*, 2013

<http://www.nfh.se/download/18.e8f46b8140a162b4fe3b3a/1382622887342/Granslosaslojden2013.pdf>.

Samhällsanalys och Statistik Göteborgs stadsledningskontor, *Göteborgsbladet 2015 – områdesfakta*, 2015

<http://www4.goteborg.se/prod/G->

[info/statistik.nsf/3a1ad6102b0c4f0ac1256cdf004881c0/edcde176591df622c1257e67004eb758/\\$FILE/138%20V%C3%A4stra%20Hisingen%20+%20PRI.pdf](http://www4.goteborg.se/prod/G-info/statistik.nsf/3a1ad6102b0c4f0ac1256cdf004881c0/edcde176591df622c1257e67004eb758/$FILE/138%20V%C3%A4stra%20Hisingen%20+%20PRI.pdf)

Hemsidor:

falköping.se

<http://www.falkoping.se/kommunpolitik/faktaomfalkoping/valresultatmandatfordelning.4.61413517121dbd5e0ec800026228.html>

livstycket.se

<http://www.livstycket.se>

migrationsinfo.se

<http://www.migrationsinfo.se/framlingsfientlighet/framlingsfientliga-partier/>

pilotologerna.wordpress.com

<https://pilotologerna.wordpress.com/2013/11/07/sveriges-mest-segregerade-kommuner/>

riksutställningar.se

Bygger broar mellan judiska och arabiska barn, Fredrik Söderling. 26/6-2015

<https://www.riksutstallningar.se/content/spana/bygger-broar-mellan-judiska-och-arabiska-barn>

statistikdatabasen.scb.se

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0101__BE0101E/UtrikesFodaTotNK/table/tableViewLayout1/?rxid=d9ed0a10-e2b7-4b91-bcc8-87d42a3f4840

sörmlandsmuseum.se

<http://www.sormlandsmuseum.se/Sormlandsmuseum/Hemslojd/Projekt-och-verksamheter1/Kulturarv-och-sprak/>

Övriga länkar:

Ta i hand

<https://www.facebook.com/ta.i.hand.projektet>

Studieförbundet vuxenskolan Västra Götaland

<http://www.sv.se/avdelningar/sv-regionforbund-vastra-gotaland/>

Västarvet / Slöjd i Väst

<http://www.slojdivast.se/sv/Vastarvet/Verksamheter/Slojd-i-vast/>

Svensk Form Väst

<http://svenskform.se/regionalforeningar/vast/>

Makers i Trollhättan

<https://wearemkrs.wordpress.com/>

Artikel om kulturföreningen I Floby

<http://www.falkopingstidning.se/article/floby-far-en-kulturkiosk/>

#ungapålandsbygden

<http://www.xn--ungaplandsbygden-hob.se/>

Hela Sverige ska leva

<http://www.helasverige.se/kansli/hem/>

DigiVäv

<http://digivav.tumblr.com/>

Biskopsgårdens språkcafé som bedrivs av Biskopsgårdens bibliotek

<http://biskopsgardensprakcafe.blogspot.se/>

Bilagor

Bilaga 1

Att mötas genom slöjd och hantverk, hur funkar det? Erfarenheter av projektet Ta i hand – Slöjd och hantverk i Biskopsgården, 2015 (rapport från förprojektet Ta i hand Biskopsgården)

Bilaga 2

Ta i hand tidsplan 2016-2017